

Jul i høyt tempo?

"Jeg er kommet til en fase i livet der jeg vil få tilbake tiden min. De virkelige rike er de som er rike på tid," sier koreografen Kjersti Alveberg til Aftenposten. Stockholmsavisen Dagens Nyheter beskriver samtiden som "en høyhastighetskultur med informasjons- og teknologistress." Det vi behøver, slutter avisen, er "et mentalt hvilerom fredet mot e-post, mobiltelefon og medie-skvalder".

● en kjemper for å bevare sitt hvilerom, andre har gitt opp. Vi blir vant til å leve med en overtrukket tidskonto. Prisen vi betaler er en svekket forbindelse med vårt eget følelsesliv og overflatiske relasjoner til andre.

"Muligheten til å leve i fred er så vakker," sa en palestinsk flyktning i Norge nylig til NRK. Hva gjør vi som lever i et fredelig hjørne av verden med dette privilegiet? Noen sløser det bort ved å fylle hver dag til randen med travelhet. Å falle til ro gir derimot sjansen til å oppdage noe nytt både om hvem vi er og hva vi vil.

Det finnes ikke noe så slitsomt som å være i konflikt med seg selv. Samtidig går vi kanskje glipp av den helheten som er Guds visjon for våre liv.

● Stillheten må vinnes tilbake. Den må fravristes lyd og aktivitet. De tidlige morgenstundene, før telefoner kimer eller unger krever, kan være den beste muligheten. Det kan koste noe av nattesøvnen, men være offeret verdt.

Profeten Jesaja sa: "De som venter på Herren får ny kraft og vinger som ørnen. De løper og blir ikke trettede, de går videre og utmattes ikke." Julen er en sjanse til å sakne farten i høyhastighetskulturen og stå undrende foran livets mysterium som det åpenbares i et lite barn. Det er undringen som åpner for nye oppdagelser.

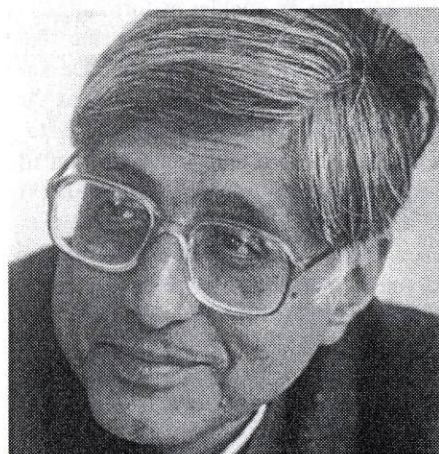
JJW

Mot til å be om en rettferdig og varig fred

Abraham Lincoln (1809-65) var født i Illinois og ble USAs 16. president i 1860 på en tid da landet var splittet i spørsmålet om negerslaveriet. Samme år erklærte sørstatene sin uavhengighet og den bitre fem år lange borgerkrigen tok til. Lincoln arbeidet målbevisst for å oppheve slaveriet men samtidig bevare unionen. Han så behovet for å samle nasjonen på nytt og 'forbinde sårene' etter krigen og han uttrykte det i mange av sine historiske taler.

På ettårsdagen for terroraksjonen i Amerika 11. september 2001 hadde University of Illinois invitert Rajmohan Gandhi til å tale. Gandhi er indisk historiker og tidligere senator og han har skrevet flere bøker særlig om forholdet mellom muslimer og hinduer på det indiske subkontinent. Han er medlem av Initiatives of Change/MRAs internasjonale råd. Her følger utdrag av talen.

Min medfølelse med Amerika etter sjokket 11. september tror jeg var preget av opplevelser som jeg og mange med meg har hatt i andre deler av verden. Blant mine venner som er drept i voldsaksjoner knyttet til terrorisme er - eller rettere var - Ahmed Gooru og Hirday Nath Wanshoo fra Kashmir, den første muslim, den andre hindu. (Gandhi nevner så flere navn på venner fra Punjab, Sri Lanka, Nagaland og Kashmir, som er drept i terroraksjoner. Red. anm.) Jeg kjente disse menneskene i deres hjem og kan forestille meg virkningen på familie og lokalsamfunn av den plutselige og hjerteså utraderingen av menneskeliv.

Rajmohan Gandhi.

At det finns terrorisme tar etter min mening ikke bort verdien og betydningen av å søke rettferdighet. Det å streve etter rettferdighet er kanskje en betingelse for å være

menneske. Vår overlevelse som menneskehet beror også på om vi er kloke nok i vårt strev og bruker de rette metodene.

På begge sider av en stor kløft i verden blir det hevdet at et sammenstøt mellom sivilisasjonene er uunngåelig. Det påstås at Islam har en innebygget feil, en feil som på den ene siden fører sivilisasjonene ut i konflikt og samtidig diskvalifiserer enhver muslimsk bønn. Etter å ha hørt dette argumentet noen ganger har jeg spurt meg selv når jeg ser en million muslimer i bønn, om jeg virkelig mener at disse bønnene er forkastet før de uttales. Jeg gjør ikke det.

På den andre siden av den store kløften hører vi høye og pågående røster som proklamerer at USA er fullt av ondskap. Hva er det for blindhet og sinne eller annet mørkt motiv som ligger bak en slik innstilling? De land som har denne holdningen bare forsterker sin egen tragedie og det fjerner dem fra USA, som eier verdens største ressurser for frihet og rettferdighet.

På denne dagen 11/9 tenker vi med smerte, respekt, varme og bønn på de tusener som ble direkte berørt i New York, Pennsylvania og Washington DC og på alle de som indirekte fikk føle det i Amerika. På samme tid, om verden skal finne håp og heldbredelse må vi også tenke på gjenreisningen av et land som Afghanistan - som betyr gjenoppbygging av hjem, skoler, veier, heldbredelse av traumatiserte afghanere, forsoning mellom Afghanistans splittede folkegrupper og bygging av tillit og vennskap mellom afghanere og amerikanere.

Forts. neste side.

Rådslagning på Tirley Garth

Hvordan skal verden møte misbruket av Islam for politisk makt og fanatisme? Hvordan bør muslimer og alle vi andre møte denne utfordringen? Og hvordan hjelper vi USA til å finne sin rolle i verden etter 11. september?

Disse og andre viktige spørsmål kom opp under den globale rådslagningen til Initiatives of Change/MRA på Tirley Garth i England i oktober. 38 mennesker fra 21 land var sammen i fire dager. Birte Østveit Finken, Danmark, representerte Norden.

IC/MRA har en rik tradisjon med dialog mellom mennesker fra ulike religioner. Det er ikke en dialog om læresetninger, men om hvordan mennesker i fellesskap kan frigjøre seg fra mistenksomhet, frykt og hat, og den urett og undertrykkelse som ofte setter slike følelser i sving. En av deltakerne Mona Marzouk, egyptisk lege, bosatt i England, sa det slik: "Jeg ber til Gud om at vi går inn i en dialog med åpne hjerter og sinn og at det hjelper hver enkelt av oss til å komme nærmere Gud."

"Mange i den vestlige verden vet ikke at de fleste muslimer følte dyp smerte over det som skjedde 11. september 2001", sa Mohammed Murtada fra Libanon. "Det som hendte er en trussel mot alt vi står for. Uskyldige mennesker ble rammet. Islam tolererer ikke den slags. Jeg føler meg såret over at min tro, som skulle gjøre meg til et bedre menneske, ble forurenset den 11. september: Av dem som ville rettferdiggjøre

Forts. fra side 1.

Det har forundret meg at så få reiser spørsmålet om Abraham Lincoln kan ha relevans til den tiden vi nå opplever. I sin tiltredelsestale da han var gjenvalgt som president, snakket han om de to partene i den amerikanske borgerkrigen: "Begge parter leser samme Bibel og ber til den samme Gud. Begge ber Gud om hjelp mot den andre parten. Det synes merkelig at noe menneske skulle våge å be en rettferdig Gud om hjelp til å skaffe seg brød gjennom andres svette, men la oss ikke dømme så vi ikke selv blir dømt."

I noen av de siste konfrontasjonene i vår verden, har begge sider igjen bedt til den samme Gud og bedt om Hans hjelp mot de andre. Mennesker har endog våget seg til å be en rettferdig Gud om hjelp med å skape ødeleggelser. Hvis årsdagen for 11. september fører våre tanker til Midt-Østen, kunne vi kanskje med samme mot som Lincoln, be til Gud om en rettferdig og varig fred i området, der vi selv og alle nasjoner bidrar.

re sine handlinger med den og av de andre som svarte med å legge skylden på min tro for det som skjedde."

Mona Marzouk: "Jeg prøver å praktisere Islam og tror det er mulig innenfor et vestlig samfunn. Men mange med meg føler seg presset til et valg mellom å gå tilbake til en dogmatisk praktisering av Islam eller å tilhøre den vestlige verden."

"Vi har ofte fremstilt oss selv som offer for andres urett og brukt det som et våpen," sa universitetslektor Hatem Akkari fra Tunis. "Vi muslimer lider under mangelen av visjon for fremtiden. Den vestlige modellen er ikke en modell vi ønsker å følge. Jeg vil finne en visjon som jeg kan formidle til dem som roper på konfrontasjon. Jeg vil si til dem at vi er dømt til å ha dialog og til å komme nærmere hverandre."

Det eksisterer en dyp splittelse mellom Amerika og det globale fellesskap og ting oppfattes helt forskjellig. USA setter dype fotspor over hele kloden – økonomiske, politiske, militære og kulturelle. Deltakerne i rådslagningen ble kjent med det sårbare USA og amerikanernes erkjennelse av mange uløste problemer og konflikter i eget samfunn. "Mange amerikanere er søkende og ettertenksomme nå, de prioriterer fellesskap med dem som står dem nær og forsøker samtidig bevisst å forstå Islam og å bli kjent med muslimer i lokalmiljøet," sa Dick Ruffin fra USA.

Det etniske skillet mellom hvite amerikanere og afroamerikanere preger fortsatt mange av USAs sosiale og politiske konflikter. Mennesker engasjert i IC/MRA har gjennom flere år utviklet et forsoningsarbeid på tvers av sosiale og rasemessige skiller i byen Richmond, Virginia. De har gått nye veier for å helbrede historiens sår og gi svarte og hvite i USA en felles historieforståelse. Dette har gitt inspirasjon til kampanjer for å overvinne rases skillet i andre deler av landet. Nå inviterer pionerene i Richmond mennesker fra andre deler av verden til sin by for å studere dette arbeidet og på den måten lære det sårbare USA bedre å kjenne.

Samlingen i Tirley Garth brakte opp flere ideer og prosjekter for fremtiden. Det planlegges flere arrangementer som fremmer dialog mellom mennesker fra den muslimske og den vestlige verden slik to konferanser gjorde det sist sommer i Caux. (NyVerden nr. 3-2002) Arbeidet i USA skal forsterkes, bl.a. er det ønske om økt bemanning ved IC/MRAs kontor ved FN og en utvidelse av programmet Hope in the Cities.

Psykiater:

Grunnleggende å si unnskyld

Professor Aaron Lazare, som er dekanus ved Massachusetts Universitets medisinske fakultet og en internasjonalt anerkjent forsker i psykiatri, sa i et foredrag i Caux at det å gi og motta tilgivelse er en av de mest grunnleggende interaksjoner mellom siviliserte mennesker. Selv en forsinket bønn om tilgivelse, mange måneder ja til og med århundrer senere, kan være en hjelp, mente han.

Han viste til mange eksempler fra internasjonale hendelser de siste årene. Det er liten forskjell på bønn om tilgivelse fra person til person og fra nasjon til nasjon. "Bønn om tilgivelse er det eneste som kan rette opp en ydmykelse, det eneste som kan bryte sirkelen av misnøye og hevn," sa professor Lazare.

Hvorfor har dette blitt så viktig? Århundreskiftet betydde en ny start, og for mange mennesker en granskning av sjelen og en moralsk renselse og dette førte til en eksplosjon av bønnen om tilgivelse i 1990-årene, mente han. Pave Johannes Paul med sin bønn om tilgivelse for hva den katolske kirken har gjort galt, har satt et storartet eksempel. Den nye moralske autoritet som tidligere undertrykte mennesker har oppnådd og den globale avhengigheten av hverandre som vi alle opplever, er andre årsaker.

Han nevnte et eksempel på bønn om tilgivelse som fikk stor oppmerksomhet i Amerika: Direktøren i det føderale Bureau of Indian Affairs ba om tilgivelse for indianernes lidelser gjennom de siste århundrer. Professor Lazare la bevegelse til: "Jeg er ikke personlig skyldig i dette men like fullt har vi alle en plikt til å skamme oss. Vi er alle stolte over de gode tingene som våre land har gjort og gjør. Vi er stolte over å tilhøre slike nasjoner men skammen er vi også nødt til å ta på oss. En nasjon som ikke også rydder opp i det som er galt, mangler sjel. En bønn om tilgivelse er en gave som gis og som gjenreiser verdigheten. Det er en handling som viser ærlighet, sjenerøsitet, forpliktelse og mot."

KORT NYTT:

Indonesia

Halvparten av de 200 drepte ved terroraksjonen på Bali i oktober var australiere. En gruppe indonesiske studenter sendte like etterpå et kondolansebudskap til sine australske venner. Studentene hadde i juli deltatt i en IC/MRA leir i Malaysia sammen med 160 unge fra 13 land i Asia og Stillehavsregionen. "Det som skjedde på Bali," skrev de indonesiske studentene, "er mot de moralnormer som vårt land og Islam og andre religioner bygger på." Ved Syarif Hidayatulla State Islamic University i Indonesia holdt studentene et seminar over temaet: "De som praktiserer sine idealer skaper en sunn nasjon". De inviterte en av sine australske venner over å lede seminaret. Han talte også til studenter og stab ved to muslimske internatskoler.

Kambodsja

15 unge kambodsjanere kom til leiren i Malaysia. Det de lærte har de siden satt ut i livet. De møtes regelmessig og arrangerer studiegrupper for unge mennesker. I Battambang er det fem leirdeltakere som har mobilisert 12 av sine klassekamerater. De studerer ideene til IC/MRA og praktiserer å lytte "til den indre stemmen". De arrangerte et møte som varte en hel dag og der 64 medstudenter deltok. De 5 rapporterer at etter en stille stund ønsket de fleste å dele sine tanker. "Vi ble imponert da vi fikk høre deres beslutninger om å bli bedre mennesker, be om unnskyldning, bryte med dårlige vaner og egoistisk livsførsel. Et lokalsamfunn som har vært dypt splittet av krangel, har funnet sammen igjen takket være unnskyldning og tilgivelse."

I hovedstaden Phnom Penh møtes en gruppe hver annen uke for å styrke vennskapet seg imellom og bedre forholdet mellom byens videregående skoler. "Vi har en fire punkts strategi," rapporterer de: "Absolutt ærlighet, renhet, uselviskhet og kjærlighet!"

USA

Journal of Social Justice, et tidsskrift som utgis på universitetet i San Francisco, trykte i september nummeret et essay av den engelske forfatteren Michael Henderson. Overskriften var: "Vedkjenne seg historien som innledning

til tilgivelse." Redaktørene skriver i sin innledning: "Henderson vever personlige erfaringer sammen i et historisk perspektiv og understreker hvor viktig det er å erkjenne fortidens feil. Med henvisning til slaveriet, rasismen, antisemittismen og politikken i Sør-Afrika, Nord-Irland og Australia, viser han at enkeltpersoner og nasjoner kan frigjøre seg fra fortiden og skape en bedre fremtid."

Tre foredrag.

Julie Wilhelmsen, som er forsker og prosjektansvarlig ved Forsvarets Forskningsinstitutt på Kjeller, holdt foredrag i Sophus Lies gate 5. den 17. oktober. Hennes arbeidsfelt er russisk politikk i konfliktområdene i Kaukasus og Sentral Asia. Hun snakket om forholdet Russland og Vesten etter 11.9.2001.

Lions Club på Ås i Akershus hadde 2. oktober invitert alle medlemmene med ektefeller til et møte om kampen mot korrupsjon i globalt perspektiv. *Lege Sturla E. Johnson* innledet og sa at det gir håp at institusjoner som Verdensbanken og OECD nå stiller krav om sikkerhet mot korrupsjon før de låner ut penger. Det er ny erkjennelse om problemet i mange u-land. En livlig debatt fulgte foredraget. Klubben vedtok å gi et beløp til Hope Sierra Leone, som arbeider for forsoning og mot korrupsjon i landet.

Professor Janne Haaland Matlary holdt 6. november foredrag i Sophus Lies gate 5. om "Å være kristen i et sekularisert samfunn". Det var et personlig innlegg om hennes egen vei til tro og med perspektiver på norsk og europeisk kultur og åndsliv. Hun har i høst utgitt boken "Tyngdepunktet - Hvorfor jeg ble katolik" på Genesis Forlag. Mange kjøpte boken etter foredraget.

Janne Haaland Matlary signerer sin bok.

Familien må styrkes!

Tone Nelson (36) er sosionom og arbeider i PP-tjenesten (Pedagogisk-psykologisk tjeneste) i Drammen. De får henvist barn i alle aldre med lærings- og adferdsvansker og finner svært ofte en sammenheng mellom barnas problemer og vansker i familien. "Jeg opplever sterkt at problemer hjemme påvirker barnas skoleprestasjoner slik at de fungerer dårlig. Barn kan jo ikke som oss sykmeldes når de har det vanskelig!" sier hun. På faglige møter blir det stadig påpekt av psykologer og pedagoger hvor viktig familien er. Tone og mannen Sven har tre mindreårige barn. Det er viktig at en familie har oppgaver utenfor hjemmet mener de begge. Frivillig innsats i kirke, forening, klubb, lokalsamfunn hjelper en familie til å fungere fordi det gir større perspektiv og minner om at vi er en del av verden.

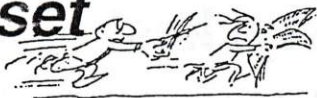
Camilla Nelson (36) underviser i grafisk design i videregående skole. Hennes elever er 17-18 år gamle. Svært mange har kompliserte familieforhold med skilte foreldre og nye halvsøsken. "Spør man dem så sier mange at de drømmer om et livslangt ekteskap," sier Camilla. Selv har hun kjent ektemannen Axel fra hun var 17 og de har tre gutter sammen. "Forpliktelsen må forsterkes for at familien skal fungere," mener hun. Hun minner om tidligere tider da forelskelse og kjærlighet i ekteskap var knyttet til livslang forpliktelse. "Viljen til å få det til å fungere må ligge i bunnen. Mangler den kommer problemene før eller siden."

Familien er også avgjørende for barns sosialisering. Der lærer barna å fungere sammen med andre. Der får de kjærlighet og omsorg under alle forhold. Der lærer de å takle konfliktene i stedet for bare å bryte en vanskelig relasjon og gå et annet sted. Evnen til å leve sammen øves ikke opp når hjem og familie ikke fungerer.

Tone og Camilla har store planer. De er ansvarlige for en familiesamling 17-24. juli 2003 i Caux. "Vi vil vise barna det verdensomspennende IC/MRA nettverket og vi ønsker å formidle vår tro til barna. I Caux skal hver dag begynne

Forts. neste side.

Sakset

Giften som har gått det norske folket i blodet, er en kravmentalitet som i løpet av mine 40 år som politiker sakte, men sikkert har undergravd det moralske rammeverket som har holdt den kollektive enheten i live.

Avtroppende AP-leder Thorbjørn Jagland, Aftenposten 7/11-02

Rikdom som ikke deles med andre, blir fattigdom. Storhet som setter grenser, blir armød. Fedrelandskjærlighet uten global solidaritet blir forfall. Kjærlighet er ikke å finne seg selv, men å rykkes ut av seg selv så vi kan finne hverandre. Det er nok et stykke igjen før Norge forvalter sin rikdom og sine ressurser slik at vi kan møte Hans blikk som på vegne av alle verdens lidende sier: "Jeg var sulten og dere ga meg å ete".

Påtroppende leder i Kirkerådet Thor Bjarne Bore, Dagsavisen, 16/11-02

Dansen rundt gullkalven slutter ikke her. Sakene over føyer seg vakkert inn i rekken av uhumskheter, grådighet, smartness, hemmelige avtaler og andre skampletter som har fulgt næringslivet siden den første jappetiden i 80-årene. Problemet er bare at jeg ikke har noe virkemiddel å foreslå som kan stoppe galskapen. Her må det indremedisin til. Men moral passer jeg ikke til å prate.

TV2 sjef Kåre Valebrokk, Aftenposten 26/5 -02

Forts. fra side 3.

med en halvtime der barna er med og der vi snakker om kjernen i det vi kjemper for. Det betyr for eks. mye for barn, selv de små, at vi voksne setter ord på det vi sliter med i egne relasjoner. Vi skal også ha mye musikk, sketsjer og gjøgle-ri som illustrerer livet!" Med familien som tema når vi alle mennesker, sier de.

SEJ

Jeg tror på muligheten for en bedre verden. Og på at menneskene er gode. Men jeg blir stadig desillusjonert. Kommer vi egentlig noe lenger her i verden, eller går utviklingen i realiteten bakover? Mennesker blir ikke født onde. Hva er det da som gjør at de blir slik? Spørsmålet om hvordan ondskapen oppstår synes jeg er vanskelig å forholde meg til.

Forsvarsadvokat Harald Stabell, Vårt Land 26/10 -02

For ti år siden så det ut til at Svartehavet gikk mot økologisk sammenbrudd og skulle bli det første helt døde innlandshavet i verden. Men i dag holder det mirakuløst nok på å ta seg inn igjen. Planktonsorter og fisk som har vært nesten borte i 20 år, har kommet tilbake igjen. Det kan gi oss i Sverige kunnskap om hvordan trusselen mot Østersjøen kan avverges. Det viktigste er å redusere utslippene fra jordbruket. Kanskje vil de positive virkningene av det vise seg like raskt her som i Svartehavet.

Roland Johansson i Sydsvenskan, 6/10 -02

1934: Oxfordbevegelsens første Norgesmøte. Den kristne Oxford-bevegelsen holdt sitt første møte i Norge på Høsbjør utenfor Hamar 27. oktober 1934. Det var Carl J. Hambro som hadde tatt initiativ til denne sammenkomsten, han hadde fått stifteren av bevegelsen, amerikaneren Frank Buchman, til å delta i møtet. Oxford-bevegelsens formål var å fremme en kristen livsstil. Frank Buchman lanserte noen år senere slagordet Moral Rearmament (Moralsk Opprustning), som senere ble betegnelsen på Oxford-bevegelsen i dens nye form. Bevegelsen fikk stor oppslutning her i landet.

Notis i Dagsavisen og Aftenposten 27/10-02

Nyheter er nå en gang som oftest at det er noe som er galt?

Hege Duckert (kulturredaktør): - Ja, og det er et dilemma i forholdet til et kriterium som viktighet. Det er viktig med alt som er galt, men får man for mye orker man knapt å stå opp av senga. Oppgaven

er å balansere det gode og det triste.

Så livet blir positivt nok til at folk orker å stå opp av senga og kjøpe avisa?

John O. Egeland (sjefredaktør): - Det får vi håpe. Det fines mediekritikere, eller mediepessimister, som mener at ingenting annet er legitimt enn å trekke fram problemene. Det er en holdning som står meg fjernt, fordi den er fjern fra livet selv. Ingen kan fungere uten glimt av lys. Det må også ei avis gjenspeile.

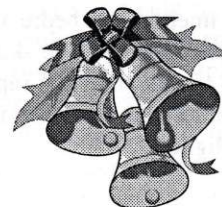
Dagbladet, etter redaksjonell omlegging 30/10-02

Det vi trenger er hva en kunne kalle "fredsjournalistikk".... Fredsjournalister har medfølelse med alle parter, setter søkelys på lidelsene som rammer alle, gir stemme til alle. Krigsjournalister har tendens til å skrive bare om "våre" lidelser, de maler et sorthvitt bilde av "oss og dem". Det polariserer partene og eskalerer konflikten. Med mer fredsjournalistikk hadde konflikten i Nord Irland gått over i en fredeligere fase for lenge siden. Mediefokuset på volden skjulte den virkelige konflikten og ga næring til volden.

Fredsjournalister er løsningsorientert og opptatt av fredsinitiativer og hvordan unngå en fremtidig krig gjennom forsoning. Krigsjournalister er opptatt av seieren og de drar til neste krigsskueplass så snart volden er slutt. Til godt fredsarbeid trengs det empati, kreativitet og ikke-vold.

Johan Galtung og Dietrich Fischer, ledere i "Transcend", et freds- og utviklingsnettverk. The East African, Nairobi

Ny Verden ønsker leserne en Gledelig Jul og et Godt Nytt År.

Ny Verden vil fremme en forandring i både menneskers holdninger og samfunnsforholdene, bygget på absolutte moralnormer og forankret i den kristne tro. Samtidig står bladet for dialog, samarbeid og respekt for mennesker uansett tro eller politisk ståsted. Ny Verden beretter om et globalt arbeid som er åpent for alle og om brytningen mellom godt og ondt som foregår i alle mennesker og nasjoner.

UTGIVER: Initiatives of Change, tidl. Moralsk Opprustning/MRA, • Postboks 3018, Elisenberg, 0207 Oslo.
Tlf. 22559430 • E-post: post@initiativesofchange.no • Bankgiro 6030.05.08831

ANSVARLIGE: Sturla E. Johnson og Bjørn Ole Austad